

Wet zorg en dwang

Informatie voor cliënten
die te maken krijgen met onvrijwillige zorg

Topaz

Het hele leven telt

Heeft u dementie of een andere psychogeriatrische ziekte? Of lijdt u aan huntington, korsakov of een gerontopsychiatrische aandoening? En krijgt u te maken met onvrijwillige zorg? Dan is de Wet zorg en dwang (Wzd) van toepassing.

Onvrijwillige zorg

Algemeen geldt dat u zelf kiest welke zorg u wilt krijgen. Dit noemen we vrijwillige zorg. Onvrijwillige zorg is zorg waarmee u of uw vertegenwoordiger het niet eens is. Oftewel, zorg waartegen u zich verzet. Onvrijwillige zorg kan bijvoorbeeld gaan over gedwongen medicatie of ongewenste bewegingssensors op uw kamer. Onvrijwillige zorg kan ook gaan over iets niet mogen. U mag bijvoorbeeld niet zelfstandig van de afdeling af, geen extra taartje bij de koffie of niet bij een vriend logeren.

Wet zorg en dwang

Uitgangspunt van de Wzd is dat onvrijwillige zorg alleen wordt ingezet als het écht niet anders kan. In de Wzd staat wat uw rechten zijn als u onvrijwillige zorg ontvangt. De wet regelt wanneer, waarom en hoe u onvrijwillige zorg krijgt én dat die onvrijwillige zorg zo mogelijk afgebouwd wordt. Daarnaast regelt deze wet ook de onvrijwillige opname in een verpleeghuis. De Wzd geldt als u in een verpleeghuis woont maar ook voor de zorg die u thuis ontvangt.

Zorgverantwoordelijke

In uw cliëntplan staat welke zorg en ondersteuning u krijgt. Ontvangt u onvrijwillige zorg? Dan draagt de 'zorgverantwoordelijke' zorg voor het deel onvrijwillige zorg in het cliëntplan. Bij Topaz is dat de specialist ouderengeneeskunde, de basisarts of de verpleegkundig specialist die u behandelt. De zorgverantwoordelijke bespreekt de onvrijwillige zorg met u of uw vertegenwoordiger. Vanzelfsprekend wordt pas tot onvrijwillige zorg besloten nadat er eerst goed met elkaar over is gesproken.

Wanneer onvrijwillige zorg?

U krijgt alleen onvrijwillige zorg als:

- U 'wilsonbekwaam ter zake bent' én
- er sprake is van (dreigend) 'ernstig nadeel' én
- er geen alternatief is waarmee u het wel eens bent.

Wilsonbekwaam

Om zelf te kunnen kiezen welke zorg u wilt krijgen, moet u 'wilsbekwaam ter zake' zijn. U bent in principe wilsbekwaam, totdat een deskundige op zorgvuldige, geargumenteerde wijze heeft geoordeeld dat u ter zake wilsonbekwaam bent. U bent wilsonbekwaam als u in een situatie of bij een beslissing:

- De informatie over de zorg of behandeling niet begrijpt en op basis daarvan geen beslissing kan nemen.
- Niet begrijpt wat de gevolgen zijn van uw besluit.
- Niet weet dat u een besluit neemt.

Alleen wanneer u wilsonbekwaam bent, mag onvrijwillige zorg worden ingezet. U kunt bij het ene onderwerp wel wilsonbekwaam zijn en bij het andere niet.

Ernstig nadeel

Onvrijwillige zorg wordt alleen gegeven bij (dreigend) 'ernstig nadeel'. Bijvoorbeeld levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing, ernstig verstoorde ontwikkeling of bedreiging van veiligheid. Het gaat niet alleen om ernstig nadeel voor uzelf, maar ook voor anderen.

Voorbeeld

U vindt het niet prettig om uw haren te wassen onder de douche. Dan kunt u afspreken om dit slechts één keer in de twee weken te doen of uw haren niet onder de douche te wassen maar bij de kapper.

Alternatieven

Voordat onvrijwillige zorg wordt ingezet, wordt altijd gekeken of er passende alternatieven zijn. Samen met de zorgverantwoordelijke bespreekt u (eventueel met uw vertegenwoordiger erbij) of er andere vormen van zorg zijn die u wel prettig vindt.

Stappenplan Wzd

Onvrijwillige zorg is altijd het laatste middel. De speciale Wzd-functionaris van Topaz kijkt altijd kritisch mee of de onvrijwillige zorg wel nodig is en of het anders kan. Tijdens de periode waarin u

Voorbeeld

De verzorgers vinden het belangrijk dat de beddekken omhoog staan zodat u niet uit bed kunt vallen. Maar u wilt 's nachts graag zelfstandig naar de wc en verzet zich tegen het omhoog doen van de beddekken. Is er sprake van gevaar en is er geen andere mogelijkheid om ervoor te zorgen dat u niet uit bed valt? Dan kan besloten worden dat de beddekken omhoog moeten zijn wanneer u in bed ligt. Maar er moet altijd eerst naar alternatieven zijn gekeken. Misschien is het ook wel voldoende als alleen het voorste bedhek omhoog staat. Zo kunt u niet zomaar uit bed vallen en 's nachts wel zelfstandig naar de wc.

onvrijwillige zorg krijgt, moet de zorgverantwoordelijke verplicht het stappenplan uit de Wzd doorlopen. Dit stappenplan schrijft voor dat om de paar maanden beoordeeld moet worden of de onvrijwillige zorg nog nodig is of dat deze afgebouwd kan worden. Bij deze beoordeling zijn meerdere disciplines, uzelf en uw wettelijk vertegenwoordiger betrokken. In het stappenplan is vastgelegd wie wanneer betrokken moet worden.

De cliëntenvertrouwenspersoon

U en uw vertegenwoordiger hebben recht op kosteloze ondersteuning bij vragen en klachten over onvrijwillige zorg. De cliëntenvertrouwenspersoon biedt die ondersteuning, specifiek voor Wzd-zaken. Dit is een andere functionaris dan de algemene klachtenfunctionaris van Topaz. De cliëntenvertrouwenspersoon is niet in dienst bij Topaz, maar werkt voor de onafhankelijke organisatie Zorgstem:

- www.zorgstem.nl
- 088 678 1000
- info@zorgstem.nl

Meer weten over de Wzd?

Kijk op www.dwangindezorg.nl